

Sygn. akt III AUa 782/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Borkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SSA Katarzyna Wołoszczak del. SSO Wiesława Stachowiak
Protokolant:	starszy inspektor sądowy Dorota Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2012 r. w Poznaniu

sprawy **K. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek skargi K. K.

o wznowienie postępowania

zakończony prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 12 stycznia 2010 r. sygn. akt III A Ua 1040/09

1. w z n a w i a postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 stycznia 2010r. sygn. akt III.AUa.1040/09;
2. u c h y l a wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 2 września 2009r. sygn. akt VIII.U.1489/09 oraz poprzedzającą go decyzję i sprawę przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. do ponownego rozpoznania;
3. zasadza od pozwanego na rzecz odwołującej kwotę 360zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 6.06.2012r. K. K. wniosła o wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12.01.2012r. w sprawie III AUa 1040/09 w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28.02.2012r. sygn. akt 125/11 domagając się wznowienia postępowania, uchylenia tego

wyroku i zmiany poprzedzającego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 2.09.2009r. w sprawie VIII U 1489/09 poprzez przyznanie jej prawa do emerytury od 1.09.2009r. i zasądzenie kosztów procesu.

Pozwany wniósł o wydanie orzeczenia zgodnie z wynikami postępowania.

W rozpoznaniu skargi Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Decyzją z dnia 11.03.2009r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. odmówił wnioskodawczyni K. K. prawa do emerytury i uchylił decyzje z dnia 30.01.2009r. i 26.02.2009r. i to na skutek wznowienia postępowania z uwagi na nie spełnienie przez nią wymaganych warunków do ustalenia prawa do emerytury na podstawie art.114 ust. 19 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż w wyniku przeprowadzonego postępowania okazało się, iż ZUS błędnie ustalił prawo do emerytury.

Od decyzji tej ubezpieczona wniosła odwołanie do Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu. Wyrokiem z dnia 2.09.2009r. odwołanie oddalono (d. akta VIII U 1489/09).

Apelację od wyroku wywiodła wnioskodawczyni i została ona oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12.01.2010r.

Zarówno Sąd Okręgowy jak i Sąd Apelacyjny uznał podstawy dla zastosowania przy wydaniu zaskarżonej decyzji art.114 ust. 1a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z powołaną normą prawną do świadczeń lub ich wysokości ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu jeżeli po uprawomocnieniu się wyroku okaże się, że przedstawione dowody nie dały podstaw do ustalenia prawa do emerytury lub renty albo ich wysokości.

Sądy oby instancji uznały, że w wyniku wznowienia postępowania przeprowadzonego w trybie art.114 ust. 1a ustawy organ rentowy ustalił, że ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę wnioskodawczyni nie posiadała statusu pracownika. Okoliczność pozostawania w służbie celnej przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę istniała przed wydaniem decyzji z 30.01.2009r. i 26.02.2009r. i była znana organowi rentowemu lecz nie przypisał on jej prawidłowego znaczenia, a w konsekwencji wydał błędną decyzję przyznającą wnioskodawczyni emeryturę.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego z dnia 12.01.2010r. oddalające apelację wnioskodawczyni jest prawomocne i nie zostało zaskarżone skargą kasacyjną.

W odniesieniu do materialnej podstawy skargi Sąd Apelacyjny podnosi, co następuje:

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r. stwierdził, że art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001 i Nr 187, poz. 1112) jest niezgodny z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. (OTK-A 2012/2/16, Dz.U.2012/251).

Zgodnie z brzmieniem art.401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Przepis ten stanowi realizację na gruncie postępowania cywilnego artykułu 190 ust. 4 Konstytucji RP przewidującego, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją RP, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, stanowi podstawę do wznowienia postępowania. Podstawą orzekania Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności lub nielegalności aktów normatywnych jest art. 188 Konstytucji RP. Zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału

Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego.

Odnosząc powyższe do rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że zaskarżona decyzja z dnia 11.03.2009 r. wydana została w oparciu o art.114 ust.1a ustawy emerytalnej.

Powyższe ustalenie potwierdza dopuszczalność wniesionej skargi i jej pełne uzasadnienie. Skargę wniesiono w ustawowym terminie określonym w art.407 § 2 k.p.c.

Wniosek ten skutkować musi koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 września 2007 r. oraz poprzedzających go decyzji pozwanego i przekazania sprawy pozwanemu celem ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu organ rentowy winien wydać stosowne decyzje w materii uprawnienia odwołującego do świadczenia emerytalnego w oparciu o obowiązujące przepisy przy uchyleniu mocy obowiązującej art.114 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Pozwany organ rentowy nadal jest bowiem uprawniony weryfikować prawomocne decyzje emerytalno – rentowe z urzędu lub na wniosek. Cały czas bowiem obowiązuje art.114 ust.1 ustawy emerytalno – rentowej pozwalający na ponowne ustalenie prawa do świadczenia lub jego wysokości jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji organ rentowy:

- zostaną przedłożone nowe dowody
- ujawniono okoliczności istniejące przez wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczenia lub ich wysokości.

Dalej uznać należy, iż Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24.05.2012r. sygn. akt II UK 264/11 (niepubl.) wydanym po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z 28.02.2012r. stwierdził, iż zasada trwałości prawomocnych decyzji ustalających (deklaratoryjnych) prawa do emerytury lub renty nie obejmują przypadków w których okazało się, że prawo do emerytury lub renty nie istnieje. Prawo do emerytury przysługuje jeżeli spełnione są warunki od których ustawodawca uzależnia prawo do tego świadczenia. Nie ma podstaw do zachowania emerytury przez osobę która prawa do świadczenia tego nie spełniła.

Przesłanki te są oczywiście – rodzajowo inne od tych które uzasadniają ponowne ustalenie prawa do świadczenia w oparciu o uchylony art.114 ust. 19 ustawy emerytalno – rentowej.

Orzeczenie oparto na treści art.412 § 2 kpc przy czym Sąd miał na uwadze okoliczności, iż właściwym do rozpoznania wcześniejszej skargi był Sąd II instancji. Powyższe skutkuje możliwością wydania wyłącznie orzeczenia reformatoryjnego, a wobec niemożności takiego rozstrzygnięcia Sąd ograniczył się do stwierdzenia dopuszczalności wznowienia postępowania zakończonego jego prawomocnym wyrokiem z dnia 12.01.2010r. i decydował o uchyleniu wyroku Sądu I instancji oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazania sprawy ZUS I Oddział w P. do ponownego rozpoznania w oparciu o brzmienie art.477^{14a} kpc.

Orzeczenie o kosztach oparł na podstawie art.98 i 108 kpc w zw. z § 12 ust. 2 i § 13 ust.1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2008r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

/SSA Katarzyna Wołoszczak/ /SSA Marek Borkiewicz/ /del.SSO Wiesława Stachowiak/